

dre, at Publikum fyldte Teatret Aften efter Aften for i aandeløs Spænding at følge dette mangelfulde Skuespil fra Begyndelse til Ende, thi — trods alt — i dette Stykke har Muserne endelig igen talt, baade den indsmigrende Erato, og den livsglade Thalia og den tungsindige Melpomene, talt midt under Krigsbulderet derudefra, og de vovede Farcers glade Gægl, og de har tvunget Publikum til at lytte. Maatte det dermed være bevist, at ogsaa i en alvorlig Tid som denne er der Sangbund i Folket for god og storliniet Kunst.

Ella Ungermann er en Købmandsdatter fra Slagelse, og optraadte først ved Provinsteatrene, hvor hun, navnlig i Odense, var meget skattet; senere kom hun til København, hvor hun paa Det Nye Teater især gjorde sig bemærket i »Lovens Arm«. Ogsaa paa Friluftsteatret er hun optraadt som Elisabeth Munk i »Elverhøj«, dog var det, som om hendes fint nuancerede Spillemaade ikke rigtig kom til sin Ret her, og endelig er hun nu naaet frem til Det kongelige Teater, hvortil man maa haabe, hun efter sin meget lovende Debut i Islænderen Gudmundr Kambans Stykke »Hadda Padda« maa blive varig knyttet.

Forfatter har næppe kunnet ønske sig en bedre Fremstiller af sin unge, stolte Islænderinde, som man føler er hans Kælebarn, end Ella Ungermann.

Uden ydre Virkemidler, alene ved sit vidunderlige Herredømme over sin Stemme og hele sit Legeme, og ved Hjælp af sin følsomme Natur, der faar hele hendes Skikkelse til at virke paa Tilskuerne som et fint afstemt Instrument, forstaar hun at holde sit Publikum fangent uden en eneste Gang at bryde den Strøm, som kun ægte Kunst formaar at slutte mellem Skuespilleren og Tilskueren.

Hadda Padda forekommer en som en Personliggørelse af den islandske Natur, saaledes som vi ser den fremstillet i tredje Akt: Den stærke, faste Klippegrund, overdækket af det bløde Grønsvær, gennemvævet af utallige Blomster, rig paa lægende Urter, og de stolte Klipper, der knejsende strækker deres ranke Lemmer mod Solen for at lade sig gennemgløde af dens Straaler. Fra Jordens kogende Indre stiger hede Kilder, Klipperne er gennemskaarne af hemmelighedsfulde Kløfter, hvis gabende Svælg faar Menneskene til at gyse. Just saaledes forstod Ella Ungermann at fremstille Hadda Paddas ydre og indre Skikkelse.

Hendes alt overstraalende Kærlighed til Barnsdomsvennen Ingolf er af en saa stærk Natur, at den maa rive ham med og indgyde ham Tro paa en tilsvarende Dybde af hans egne Følelser, hvorfor ogsaa Forholdets sluttelige Bristen ligesaa meget maa tilskrives hendes Lidenskabs Voldsomhed, som hans Naturs Svaghed.

Med stor Kraft og Dygtighed formaaede Kunstnerinden at gengive Haddas voldsomme Udbrud af indre Varme, dog — hvad enten det nu var tilsigtet eller ikke — forekom hendes Spil i første Akt en Smule nervøst, især ved den hyppig anvendte, lidt hysteriske Latter, som dog undertiden virkede saa uendelig yndig, som f. Eks. der, hvor hun lægger sig paa Knæ bag ved ham i Sofaen og tager ham

om Halsen for at tale med ham om deres fælles Minder. Men ligesaa inderlig Haddas Følelser er, ligesaa stejl er hendes kydske Stolthed; overfor hans overstrømmende ømme Ord bliver hun kølig og afvisende.

Skønt man ikke kan tilbageholde sin Beundring for Ella Ungermanns Spil i første Akt, er det dog især i de senere Akter, at hun helt formaar at rive Tilhørerne med ved sin temperamentsfulde Fremstilling af Haddas Lidelse og Kamp for at naa igennem sin Sorg til det Enten-Eller, der for hendes skuffede Stolthed er den eneste mulige Løsning af Konflikten: Livet med ham i fuld Forstaaelse eller Døden. I tredje og fjerde Akt naar hun derfor højest baade i menneskelig Fremstilling og i Stemmens Nuancering. Hvor rørende er ikke hendes Væsen og Tale i Scenen med Børnene, der jo ikke kender hendes hemmelige Sorg! hvor uhyggelig virker ikke hendes kolde, næsten lurende Ro i Mødet med Søsteren Kristrun og Ingolf, hvor hun ved at skræmme hende ligesom søger at hæve den Fortryllelse, Søsteren øver over Ingolf, og hvor ægte virker ikke hendes Fortvivlelse, da hun, efter at de to er gaaet, strækker Armene mod Himlen, medens en Hulken stødvis trænger sig frem fra hendes Bryst for tilsidst at udløses i en voldsom Graad, som slynger hende til Jorden! — Den følgende Scene er af en uforlignelig Skønhed og Harmoni: de stolte islandske Klipper staar som stumme Vidner til hendes Sjæls Forblødning, og hendes smaa Venner, Børnene, som har været borte for at plukke Bær og Blomster til hende, vender tilbage, og da de tror, hun ligger og sover, tysser de paa hverandre, lægger sagte deres Blomster ved hendes Hoved og sætter sig ventende ned i Græsset som en Uskyldsvagt om hendes knuste Stolthed, medens Tæppet langsomt daler.

Den sidste, stærkt bevægede Akt foregaar oppe i Fjeldet paa Angelikakløftens Rand. Ingolf har forgæves søgt efter det Arvesmykke, som Hadda siger, at hun har tabt, og nu kommer hun til, og med kold og rolig Stemme og behersket Mine forlanger hun selv at blive hejst ned i Kløften af Ingolf. I en lang, interessant men pinefuld Scene følger Publikum nu i aandeløs Spænding den Kamp, som udspilles mellem de to saa modsatte Naturer. Op fra den dybe Afgrund lyder nu og da Haddas Røst, snart kaldende, snart spørgende, snart æggende, snart opmuntrende, tilsidst tvivlende og angstfuld, indtil hun for sidste Gang stiger op til Kløftens Rand, opdager, at han i Dødsangst har frigjort sig for det Reb, som bandt ham til hende og hendes Skæbne, og med Øjnene anklagende fæstede paa ham skærer Tovet over med sin Kniv, og søger Døden paa Kløftens Bund.

Ella Ungermanns Debut paa den kongelige Skueplads blev en afgjort Sejr, det man i daglig Tale kalder en Succes. De, som har fulgt hendes Udvikling fra Provinsscenen lige til Kongens Nytorv, kan kun glæde sig over, at Nationalscenen endelig har faaet en kvindelig Kraft, hvis Kunst er i Slægt med en Række store Skuespillerinder lige fra Madame Dumesnil paa Voltaires Tid til Fru Dybvad, hvis Navn endnu straalere paa den nordiske Himmel.

Parterre.